

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 51., BR. 5., 161. – 200., ZAGREB, PROSINAC 2004.

Hrvatski jezikovni muzej

MEĐUNARODNI DAN MATERINSKOGA JEZIKA

Povod: godišnjica Društvo Ljudski ovisnici omladine i žena
Međunarodni dan materinskog jezika
21. veljače 2004.

Ovo je peta godina zaredom da smo 21. veljače obilježili Međunarodni dan materinskoga jezika. Na taj način slavimo 6 000 jezika, tvorevina ljudskog genija, koji svaki na sebi svojstven način izražava svoje viđenje svijeta, koherentan sustav vrijednosti i značenja. U stvari, jezici su istinski odraz kulturne raznolikosti čovječanstva.

Skrb za te jezike, od kojih 95% govori svega 4% svjetske populacije, trebala bi osigurati da se oni mogu i dalje upotrebljavati uz velike međunarodne komunikacijske jezike. Riječ je o pravom izazovu za otprilike 200 zemalja diljem svijeta.

Važno je, osim svega, ne samo zbog kulturne raznolikosti nego i zbog podrške prava na kvalitetno obrazovanje za sve, da se upotreba materinskoga jezika njeguje u školskim sustavima od ranoga djetinjstva. Najnovija proučavanja jasno pokazuju da predavanje materinskoga jezika zajedno sa službenim nacionalnim jezikom omogućuje djeci da postignu bolji uspjeh u školi te potiče njihov spoznajni razvoj i sposobnost da uče. To je smisao šestog cilja koji smo si zadali u Dakaru na Svjetskom obrazovnom forumu. Smisao toga cilja odnosi se na potrebu da se poboljšaju svi oblici kvalitete obrazovanja tako da svi mogu postići prepoznatljive i mjerljive rezultate.

Zadovoljan sam što Konvencija za očuvanje nematerijalne kulturne baštine, koju je prije nekoliko mjeseci prihvatila Opća konferencija, izravno spominje jezike kao sredstva nematerijalne kulturne baštine. Nadam se da će Konvencija doprinijeti očuvanju jezične raznolikosti, a stvar je hitna s obzirom na brzinu kojom jezici odumiru (dva mjesечно). Osobito mislim na autohtone narode za koje obrana materinskoga jezika ostaje ključno pravo koje osigurava poštovanje prema njihovu identitetu i očuvanju njihove baštine. Poučavanje jezika, a posebice materinskih jezika, tako postaje važnije nego ikada, u svijetu koji mora moći komunicirati na globalnoj razini, no koji isto tako mora znati za svakog pojedinca sačuvati pravo izbora da govori svojim jezikom kao jedinstvenim oblikom izražavanja, i to tijekom cijeloga života.

Svake godine povodom Međunarodnog dana materinskoga jezika, sastavljaju se dokumenti kako bi se potaknule zemlje članice i pridruženi članovi da prikladno proslave taj dan. Ove je godine objavljena brošura o doprinosima zemalja članica slavlju toga dana tijekom proteklih godina: dostupna je svima onima koji žele nešto naučiti iz tih uspjeha. Posebno mi je zadovoljstvo vidjeti mnoga svjedočanstva o tome da ovaj dan pobuđuje veliko zanimanje u svim zemljama, i nadam se da će njegova proslava u 2004. godini izazvati još veću mobilizaciju.

U Zagrebu, 21. veljače 2004.

S engleskoga preveo *Marko Šturm*, Odsjek za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

UZ MEĐUNARODNI DAN MATERINSKOGA JEZIKA

Marko Šturm

Svjetska organizacija UNESCO proglasila je 21. veljače Međunarodnim danom materinskoga jezika. To je zaista međunarodni dan i uz taj bi na-dnevnik trebalo svake godine stavljati na dnevni red svjetske politike i kulture sva jezična pitanja koja se tiču čovječanstva uopće ili bilo kojega pojedinog naroda posebno. Agencija HINA zamolila me za komentar uz taj povod i poslala ga je u svojoj obradbi našim novinama. U cjelini ili u izvadcima objavljen je u jednome dijelu tiska,¹ a ovdje se sada donosi u cjelini:²

¹ Dana 20. veljače u zagrebačkome Vjesniku i Večernjem listu i u riječkome Novom listu, a 21. veljače u Glasu Istre.

² Tekst se objavljuje neizmijenjen, dodane su samo neke bilješke.